

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: J. U.,
bytem Z. H. 404, U. H. – J.

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 22.2.2018, č. j. 880 824 5061/315-IV

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 22.2.2018, č. j. 880 824 5061/315-IV **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou ze dne 30.4.2018 žalobce brojil proti rozhodnutí žalované ze dne 22.2.2018 (vypraveno dne 27. 2. 2018), č. j. 880 824 5061/315-IV (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž byly zamítnuty námitky proti rozhodnutí žalované ze dne 1.11.2017, č.j. R 1. 11. 2017 – 426/880 824 5061, jímž žalovaná zamítla pro nesplnění

podmínek ust. § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů žádost žalobce o invalidní důchod.

2. Podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Uherské Hradiště (dále jen „OSSZ Uherské Hradiště“) ze dne 12. 10. 2017 byl žalobce podle ust. § 39 odst. 2 písm. a) ZDP od 2017 uznán invalidním pro invaliditu prvního stupně, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 35 %. Jak vyplývá z odůvodnění rozhodnutí, důvodem pro zamítnutí žádosti bylo nesplnění podmínky potřebné doby pojištění.

II. Napadené rozhodnutí

3. Podkladem pro prvostupňové rozhodnutí byl posudek OSSZ Uherské Hradiště ze dne 12.10.2017, podle něhož byl žalobce uznán invalidním v I. stupni invalidity ode dne 27.9.2017, kdy pokles pracovní schopnosti činil 35%. Psychické problémy žalobce nastaly již v polovině roku 2015, kdy postupem času nebyl schopný již normálně fungovat, měl divné pocity, panické záchvaty úzkosti, agorafobii, astigmatismus hypermetropicus obou očí, dráždivý žaludek, steatózu jater apod. V současné době se léčí ambulantně na psychiatrii kam dochází pravidelně cca každé dva měsíce. V námitkách žalobce nesouhlasil se stanovením data vzniku invalidity dnem 27. 9. 2017, ale má za to, že jeho dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav již dříve. Pravděpodobným dnem vzniku invalidity by mohl být den s datem 27. 4. 2016, kdy byl doporučen k léčbě na psychiatrii.
4. V novém posudku o invaliditě ze dne 24.1.2018 lékařka ČSSZ uvedla, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je v případě žalobce zdravotní postižení uvedené v kapitole V (duševní poruchy a poruchy chování), položce 5c (poruchy neurotické, vyvolané stresem a psychosomatické poruchy — středně těžké funkční postižení, značně snížená úroveň sociálního fungování, výkon některých denních aktivit značně omezen) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které je stanovena míra poklesu pracovní schopnosti v rozmezí 25 až 35 %. S ohledem na ostatní nemoci je žalobce lékařkou ČSSZ hodnocen při dolní hranici daného procentního rozmezí, tedy na 25 %. Jedná se až o středně těžké funkční postižení se snížením sociálního fungování s redukcí některých denních aktivit. Aktuální závažnost nemoci nedosahuje středu ani horní hranice možného rozmezí. V tomto hodnocení je zohledněn také dopad nemoci na pracovní zapojení. Nelze prokázat těžší funkční postižení.
5. Zdravotní stav žalobce neodpovídal a ani neodpovídá ke dni přiznání invalidity prvního stupně žádnému stupni invalidity. Byly zhodnoceny všechny nálezy a diagnózy, avšak trvalé, posudkově významné zhoršení zdravotního stavu žalobce se neprokázalo. Uváděné psychické potíže od roku 2015 nejsou doloženy odbornými nálezy. Žalobce byl léčen po celou dobu ambulantně s udávanými kontrolami 1x za 2 měsíce. Po celou dobu byl žalobce bez nutnosti hospitalizace, bez doloženého akutního vyšetření a změny medikace pro eventuální zhoršení potíží. Zdravotní stav se jeví jako stabilizovaný při dlouhodobě zavedené medikaci. Z posudkového hlediska se jedná o vhodné pracovní zařazení žalobce, který je vyučen, pracoval jako dělník. Zbylý pracovní potenciál lze využít v psychicky nenáročném profesním s respektováním daných omezení, nejlépe pod dohledem jiné osoby, např. v chráněné

dílně. Je schopen zaučení se v jiném oboru. V rámci řízení o námitkách lékařka ČSSZ vyjádřila nesouhlas s posudkovým závěrem lékaře OSSZ Uherské Hradiště a oduznala invaliditu prvního stupně ke dni jejího vzniku, tj. k 27. 9. 2017.

III. Žaloba

6. V žalobě bylo uvedeno, že žalovaná nesprávně zamítla jeho žádost o invalidní důchod. Dále žalobce uvedl, že jeho psychické problémy nastaly v polovině roku 2015. Postupem času nebyl schopen normálně fungovat, měl stavy úzkosti a paniky. Dne 9.10.2015 vyhledal lékařskou pomoc a následně z důvodů psychických problémů a stavů úzkostí nebyl schopen dojít do práce. Pracovní poměr ukončil dne 12.10.2015. Celou dobu se léčil u MUDr. F. P. a jak vyplývá z lékařské zprávy ze dne 27.4. 2016, ani po roce se jeho stav nelepšil. Na psychiatrii k MUDr. H. žalobce dochází pravidelně každé dva měsíce. Na psychiatrii hospitalizován nebyl, po dobu pracovní neschopnosti docházel na úřad práce, kde je veden od 27.4.2016 až doposud. Po zavedené medikaci se jeho zdravotní stav jeví jako stabilizovaný, přesto není schopen se zařadit do pracovního procesu. Trpí panickými záchvaty úzkosti, agorafobií, astigmatismem hypermatropicus obou očí, steatózou jater a dalšími nemocemi.

IV. Vyjádření žalované

7. Ve svém vyjádření k žalobě žalovaná uvedla, že zdravotní stav žalobce byl zvážěn komplexně z dostupných lékařských zpráv, a to rovněž s přihlédnutím k předestřeným obtížím a v rámci námitek předloženým listinám.
8. Odlišný pohled na míru poklesu žalobcovy pracovní schopnosti je v posudku ze dne 24. 1. 2018 náležitě vysvětlen, posudek se též zabývá možnostmi uplatnění na pracovním trhu, včetně případné žalobcovy rekvalifikace, a žalovaná jej proto má za úplný a přesvědčivý.
9. Podle názoru žalované žalobce na podporu svých tvrzení žádný důkaz neoznačil, vlastní hodnotící úvahy oporu v objektivních zjištěních nemají, nezbytných nejméně 35% poklesu pracovní schopnosti žalobce nedocílil. Zmiňuje-li nekompletnost zdravotní dokumentace, pak tento stížný bod již blíže nerozvádí. Odkazovaná zpráva klinické psycholožky Mgr. Š. z 18. 4. 2019 letošního roku pochází evidentně z období po vydání napadeného rozhodnutí a nemůže učiněné závěry ovlivnit.
10. Vzhledem k polemice s postupy posudkového lékaře a související argumentací navrhl žalovaná důkaz posudkem Ministerstva práce a sociálních věcí v souladu s § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, resp. se k provedení tohoto důkazu připojuje. Dosavadní výsledky dokazování opodstatněnosti žaloby nespovídají. Tím samozřejmě není dotčeno právo žalobce na zopakování žádosti a tudíž i na nové zhodnocení otázky jeho invalidity.

V. Správní spisy a posudek PK MPSV

11. Ze správního spisu žalované a OSSZ Uherské Hradiště vyplývají následující skutečnosti. Žalobce podal předmětnou žádost o přiznání invalidního důchodu ze dne 30. 8. 2017. Podle potvrzení o vedení žalobce v evidenci Úřadu práce ČR byl evidován ode dne 27. 4. 2016 až doposud, avšak podpora v nezaměstnanosti ani při rekvalifikaci mu nebyla poskytována. Ve spisu jsou založeny také kopie lékařských zpráv a evidenčních listů ze zaměstnání.
12. Podle posudku OSSZ Uherské Hradiště ze dne 12. 10. 2017 činil pokles pracovní schopnosti 35%, přičemž rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla kvalifikována podle kapitoly V., položka 5c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, přičemž datum vzniku invalidity prvního stupně bylo stanoveno dne 27. 9. 2017. Podle připojeného osobního listu důchodového pojištění činí celková doba pojištění do data vzniku invalidity dva roky a 122 dnů, přičemž po snížení náhradní doby pojištění činí dva roky a 48 dnů. Podle posudku lékařky žalované ze dne 24. 1. 2018 bylo rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 5c přílohy k vyhl. o posuzování invalidity, přičemž pokles pracovní schopnosti činil pouze 25 %. Jednalo se o středně těžké funkční postižení se snížením sociálního fungování s redukcí některých denních aktivit. Podle závěru lékařky žalované žalobce nebyl invalidní ode dne 27. 9. 2017.
13. Krajský soud dále nechal vypracovat **posudek Posudkové komise MPSV**, pracoviště v Brně (dále jen „PK MPSV“) ze dne 6. 11. 2018, která zasedala ve složení předsedy komise a dalšího lékaře z oboru psychiatrie, jakož i tajemnice komise. Žalobce nebyl jednání komise přítomen.
14. V posudkovém hodnocení PK MPSV uvedla, že je žalobce posuzován jako kvalifikovaný dělník. Vyučil se malířem - natěračem, poté vykonával různé manuální profese a od dubna 2016 je evidován na úřadu práce. Nebýval nemocen, má částečně zhoršený zrak pro astigmatismus obou očí a tupozrakost pravého oka, v roce 2003 utrpěl zlomeninu klíční kosti vlevo, v roce 2007 zlomeniny záprstní kostí levé ruky s nutností provedení osteosyntézy. V roce 2015 absolvoval operaci hemoroidů, v témže roce měl problémy se žaludkem, dle ultrazvuku břicha byla zjištěna jaterní steatóza. Od roku 2016 se opakovaně začaly vyskytovat záchvaty panické úzkosti spojené s dušností, bušením srdce, točením hlavy. V červnu 2016 byl vyšetřen psychiatrem, stav byl uzavřen jako agorafobie s panickými záchvaty. Dle jiné dokumentace jsou psychické problémy již od poloviny roku 2015. Podle psychiatrické dokumentace posuzovaný uvádí, že panika vzniká při chůzi po ulici, kde má strach. Z uvedeného důvodu chodí převážně v doprovodu druhé osoby. Měl i jiné psychické obtíže, například stavy úzkosti, nebo nespavost. I u těchto obtíží postupně došlo k částečnému zlepšení. Dle záznamu z února 2018 uvádí zlepšení, v noci spí, cítí se mnohem lépe, chodí ven se psem.
15. Na podkladě doložené dokumentace PK MPSV dospěla k závěru, že obtíže žalobce dosahují významnosti, která prokazatelně omezuje schopnost soustavné výdělečné činnosti, která odpovídá invaliditě prvního stupně. Datum vzniku invalidity PK MPSV stanovila do období (08/2016), kdy obtíže byly prokázány a bylo zřejmé, že budou dlouhodobé. Doba trvání invalidity je časově omezena z důvodu možného

zlepšení zdravotního stavu v budoucnu. Posuzovaný s pracovními omezeními je schopen vykonávat své stávající povolání, za stejných podmínek je schopna i případné rekvalifikace na nové povolání.

16. Dle kapitoly V, položka 5c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., se k datu napadeného rozhodnutí jednalo o středně těžké funkční postižení s poklesem pracovní schopnosti o 35%. Dle § 39 zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění se jedná o invaliditu prvního stupně. PK MPSV stanovila horní hranici procentního rozmezí příslušné položky z důvodu tíže samotného rozhodného postižení, přičemž přihlížela i k dalším onemocněním. V této souvislosti vzala v úvahu i vzdělání posuzovaného a výkon stávajícího i předchozích povolání. PK MPSV nespatřuje důvody k navýšení míry poklesu pracovní schopnosti dle § 3 citované vyhlášky. Vznik invalidity stanovila dnem 16.8.2016, přičemž platnost posudku vymezila do 31.12.2019.

VI. Posouzení věci krajským soudem

17. Napadené rozhodnutí žalované krajský soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy II, dílu 1 s. ř. s., v mezích uplatněných žalobních bodů, ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (ex offio), a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí žalované.
18. Krajský soud ve věci nařídil jednání, neboť shledal, že bude třeba ve věci provést dokazování nad rámec obsahu správního spisu. Jednání se uskutečnilo dne 13.8.2019, k němuž se žalobce nedostavil (bez omluvy), a proto bylo jednáno v jeho nepřítomnosti pouze za účasti zástupkyně žalované. Zástupkyně žalované se odkázala na své písemné vyjádření. Krajský soud konstatoval obsah připojených správních spisů a provedl důkaz posudkem PK MPSV ze dne 6. 11. 2018. Zástupkyně žalované proti posudku nevznesla žádné námitky a nenavrhla žádné doplnění dokazování. Dále soud rozhodl o tom, že další dokazování ve věci prováděno nebude a dokazování se končí. Zástupkyně žalované v konečném návrhu ponechala rozhodnutí na úvaze soudu. Poté krajský soud přikročil k vyhlášení rozsudku.
19. Žaloba je důvodná.
20. Právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v ustanovení § 39 zákona o důchodovém pojištění, které ve znění platném a účinném po 31. 12. 2009 upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován. Podle ustanovení § 39

odst. 6 zákona o důchodovém pojištění platí, že za stabilizovaný zdravotní stav [odstavec 4 písm. b)] se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení.

21. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle právní úpravy platné a účinné po 31. 12. 2009 platí, že zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely odvolacího řízení správního (tzn. námitkového řízení) posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna.
22. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí v dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, čj. 6 Ads 99/2011-43, přístupný na www.nssoud.cz). Jsou-li v posudkových hodnoceních zdravotního stavu rozpory, může je krajský soud v rámci doplňování zjišťování skutkového stavu řešit i pořízením tzv. srovnávacího posudku PK MPSV (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2013, čj. 6 Ads 12/2013-22, přístupný na www.nssoud.cz).
23. Krajský soud vyhodnotil zjištěný skutkový stav věci, tedy posouzení otázky invalidity žalobce ve světle předloženého posudku PK MPSV ze dne 6. 11. 2018. Shledal, že PK MPSV vycházela z relevantních lékařských zpráv včetně nálezů doložených k žalobě. Žalobce se k jednání PK MPSV bez omluvy nedostavil. PK MPSV zasedala v řádném složení a jejím členem byl odborný psychiatr. Z hlediska posouzení úplnosti a přesvědčivosti samotného posudkového hodnocení krajský soud uvádí, že posudkové hodnocení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce (porucha chování – agorafobie s panickými záchvaty) podle kapitoly V., položky 5c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity je podloženo důkladnou analýzou podkladových lékařských zpráv, přičemž PK MPSV nepovažovala vyšetření žalobce při svém jednání za nezbytně nutné. Posudkové hodnocení se shoduje se závěrem lékaře OSSZ Uherské Hradiště ze dne 12. 10. 2017, který rovněž dovodil invaliditu prvního stupně, ovšem s datem vzniku ke dni 12. 10. 2017.

24. PK MPSV naproti tomu stanovila vznik invalidity prvního stupně ke dni 16. 8. 2016, tedy datem psychiatrického vyšetření z tohoto dne, které dokumentuje panickou úzkost, agorafobii. K tomu uvedla, že v této době již bylo zřejmé, že potíže žalobce budou dlouhodobé. Doba trvání invalidity je časově omezena z důvodu možného zlepšení zdravotního stavu v budoucnu.
25. Vzhledem k tomu, že závěry PK MPSV nebyly ani ze strany žalované nijak zpochybněny, považuje je krajský soud za úplné a přesvědčivé, takže představují stěžejní důkaz v otázce stupně invalidity žalobce a doby jejího vzniku. Krajský soud tedy ve shodě s těmito závěry považuje za prokázané, že žalobce k datu vydání napadeného rozhodnutí byl invalidní v prvním stupni invalidity, přičemž tento stav vznikl již ke dni 16. 8. 2016.
26. Jelikož žalovaná v námitkovém řízení vycházela z toho, že žalobce není vůbec invalidní, bylo její rozhodnutí založeno na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu, a proto je bylo nutno zrušit a vrátit věc k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 s.ř.s.).
27. Krajský soud dodává, že žalobce nijak nebrojil proti otázce zjištění potřebné doby pojištění v řízení před žalovanou, takže se krajský soud touto otázkou věcně nezabýval. Pouze na okraj věci poukazuje na to, že v dalším řízení bude žalovaná povinna nově stanovit rozhodné období ke zjištění potřebné doby pojištění pro vznik nároku na invalidní důchod, a to ve smyslu ustanovení § 40 ZDP.

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

28. Krajský soud po přezkoumání napadeného rozhodnutí ve světle žalobních námitek dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí trpí zásadními vadami, pro které je nutno je zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení žalované (§ 76 odst. 1 písm. c) s.ř.s.).
29. V dalším řízení je žalovaná povinna vydat ve věci žádosti o přiznání invalidního důchodu žalobce nové rozhodnutí o námitkách ve smyslu § 88 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb., o provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Žalovaná bude v dalším řízení o invalidním důchodu vázána skutkovým stavem zjištěným na základě provedeného dokazování v tomto soudním řízení (§ 78 odst. 6 s.ř.s.) a bude z něho vycházet při novém posouzení žádosti.
30. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci měl plný úspěch ve věci žalobce, kterému však žádné náklady v souvislosti s předmětným řízením nevznikly, resp. žádné náklady neúčtoval. Proto bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku II tohoto rozhodnutí. Žalovaná nemá na náhradu nákladů řízení právo.

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 13. srpna 2019

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.